

Rapport Nr. 0272

Nota

Proefsleuvenonderzoek

Wallenweg, Dilbeek
Verslag van Resultaten

Titel

Nota Wallenweg, Dilbeek: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Niels Jennes, Jasmien Van Bavel & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053

Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2019-456

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2020B300

Plaats en datum

Beerse, 27 februari 2020

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

Inhoud

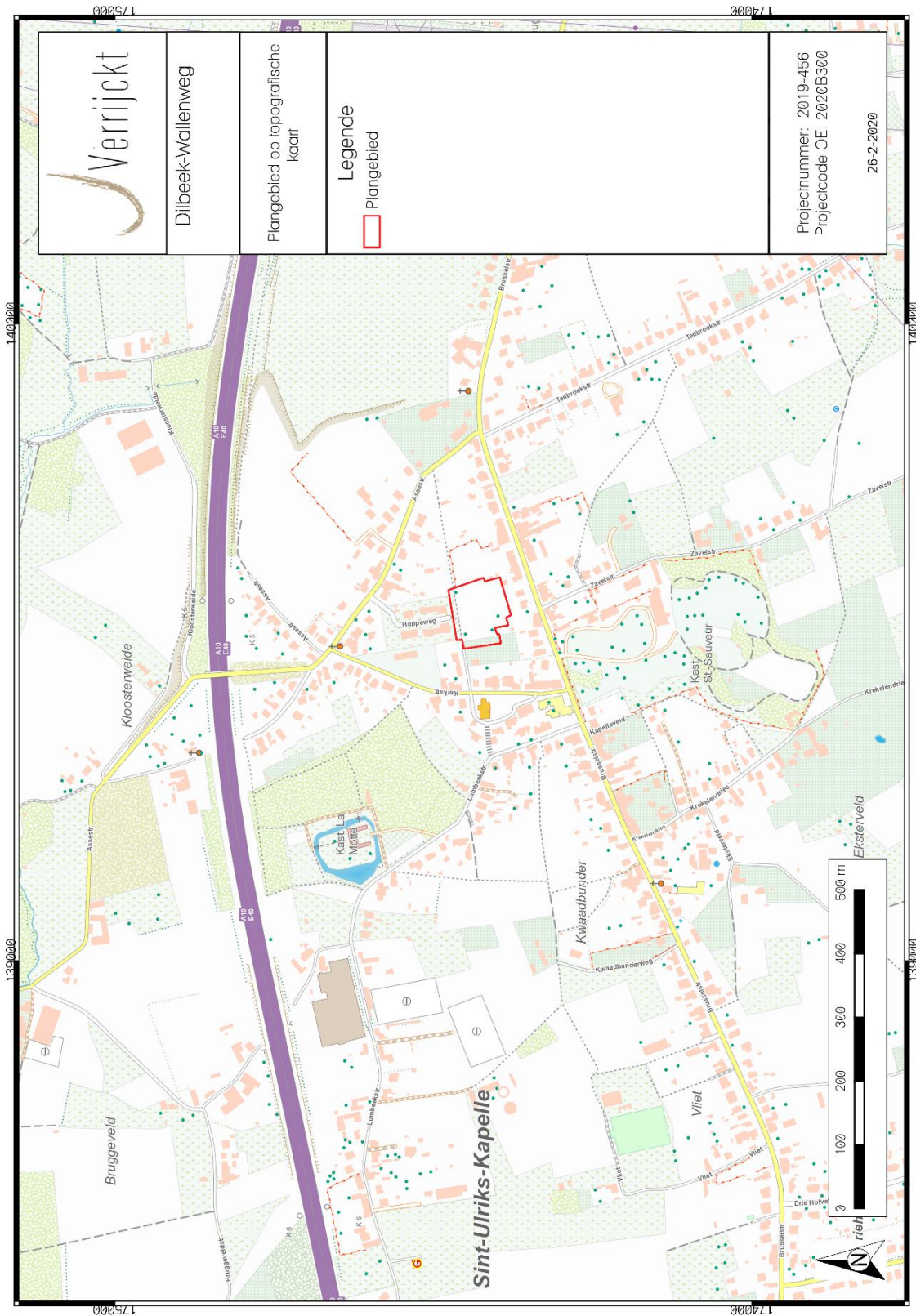
1	Inleiding.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Onderzoeksopdracht	4
1.2	Aanleiding	4
1.3	Archeologische voorkennis en resultaten bureauonderzoek	5
2	Proefsleuvenonderzoek.....	7
2.1	Administratieve gegevens	7
2.2	Werkwijze en strategie.....	7
2.2.1	Algemene bepalingen.....	7
2.2.2	Specifieke methodologie	7
2.2.3	Uitgevoerde methodologie en afwijkingen van de opgestelde methodologie	8
2.3	Assessmentrapport.....	12
2.3.1	Landschap en bodemopbouw	12
2.3.2	Sporen en structuren	20
2.3.3	Vondsten en stalen.....	22
2.4	Besluit.....	22
2.4.1	Datering en interpretatie.....	22
2.4.2	Verklaring ontbreken archeologisch ensemble en confrontatie resultaten eerder vooronderzoek	22
2.4.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen	22
2.4.4	Beantwoording onderzoeksvragen	23
2.4.5	Samenvatting	24
3	Lijst met figuren	26
4	Plannenlijst	27
5	Bibliografie	29
6	Bijlagen	30

1 Inleiding

1.1 Beschrijvend gedeelte

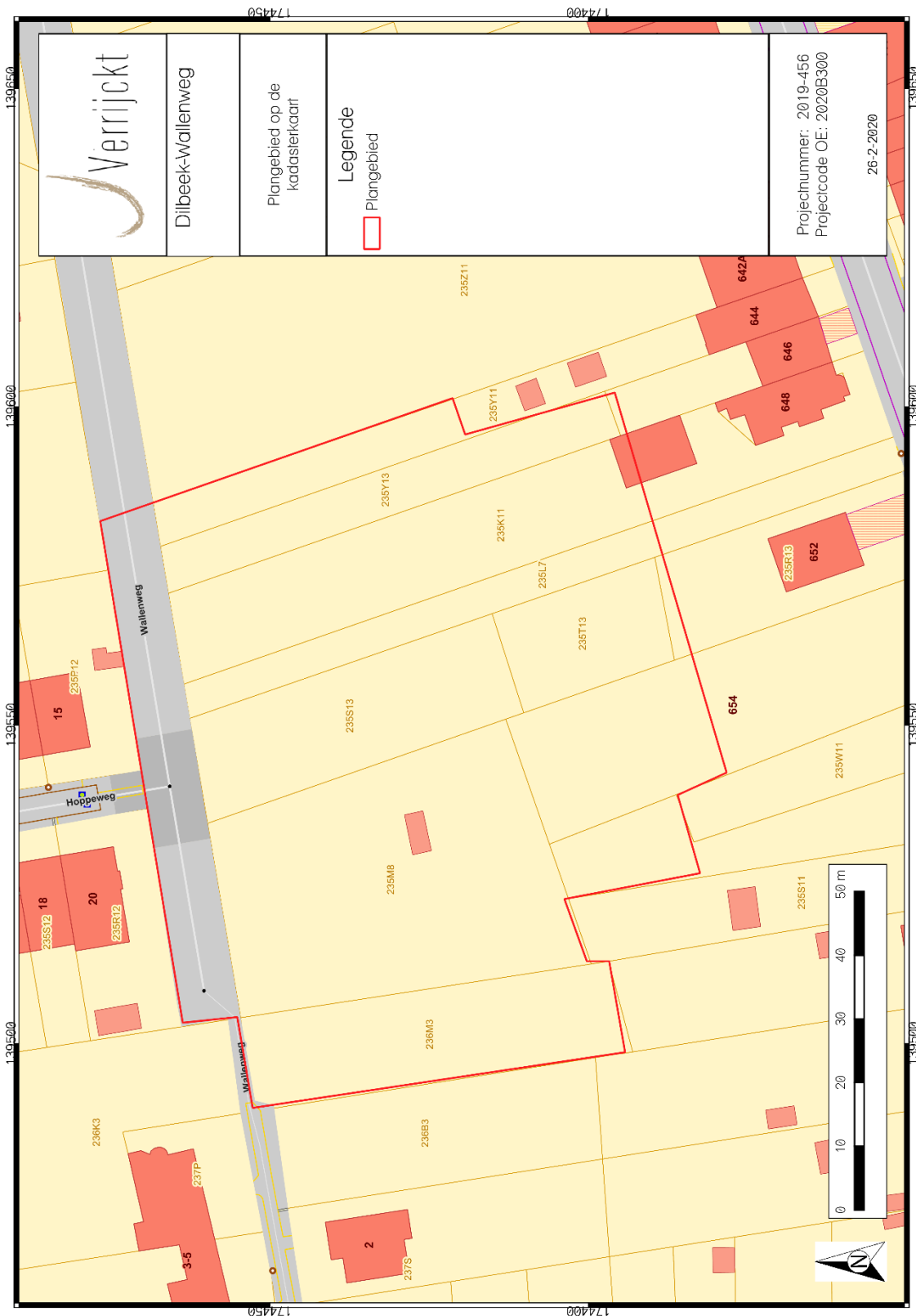
1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-456
Projectcode Onroerend Erfgoed		2020B300
Locatie	Provincie	Vlaams Brabant
	Gemeente	Dilbeek
	Straat	Wallenweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Dilbeek
	Afdeling	3
	Secie	A
	Percelen	236M3, 235M8, 235T11 (gedeeltelijk), 235V11 (gedeeltelijk), 235X11 (gedeeltelijk), 235L7 (gedeeltelijk), 235K11 (gedeeltelijk), 235H11 (gedeeltelijk) en 235Y11 (gedeeltelijk)
Coördinaten	Noordoost	X: 139582,0352 Y: 174476,6319
	Noordwest	X: 139489, 8776 Y: 174452,7148
	Zuidoost	X: 139602,2221 Y: 174395,8843
	Zuidwest	X: 139498,6239 Y: 174394,2643
Oppervlakte plangebied		8.020 m ²
Oppervlakte bodemingreep		8.020 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2018a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2018d

1.1.2 Onderzoeksopdracht

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018: *Archeologienota – Het archeologisch bureauonderzoek aan de Wallenweg te Dilbeek*, Tienen met ID 6866 en projectcode 2016L263. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkaveling aan de Wallenweg in Dilbeek. Dit vooronderzoek met ingreep in de bodem maakt onderdeel uit van het archeologisch vooronderzoek in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Bij de opmaak van de archeologienota werd een bureauonderzoek uitgevoerd. In dit bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Op basis van de resultaten van deze verwachting en de geplande bodemingrepen werd een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek opgelegd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of er eventuele archeologische waarden aanwezig zijn, wat hun aard, omvang en verspreiding is. Er wordt gekeken of deze archeologische waarden verstoord worden én of er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied wordt vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra de nota is goedgekeurd door Onroerend Erfgoed.

Op basis van het bureauonderzoek werden enkele onderzoeksvragen geformuleerd die minimaal beantwoord moeten worden:

- *Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten (beschrijving en duiding)?*
- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*
- *Op welke diepte(s) bevind(e)t(n) zich het archeologisch vlak?*
- *Zijn er tekenen van erosie?*
- *Wat is de relatie tot de bodem en de eventuele archeologische sporen?*
- *Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het vergunningsgebied en zo ja, wat is de afbakening hiervan in ruimte en tijd?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Wat is de aard en datering van de aanwezige archeologische sporen?*
- *Naar welke activiteit of soort site verwijzen de sporen?*
- *Zijn er sporen uit één of meerdere periodes aanwezig?*
- *Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor vervolgonderzoek?*
- *Waar ligt/lag de hoogste grondwaterspiegel?*
- *Werd de gracht van het kasteel van Kapelle aangesneden?*
- *Zijn er nog restanten van de muur, die zichtbaar is op de Ferrariskaart, bewaard? Kan er een functie afgeleid worden? Zijn er sporen bewaard die wijzen op de tuinindeling zoals afgebeeld op de Ferrariskaart?*
- *Zijn er, ondanks de lagere verwachting voor sporensites vanaf de Late-Middeleeuwen, toch resten uit deze periode aangetroffen?*

1.2 Aanleiding

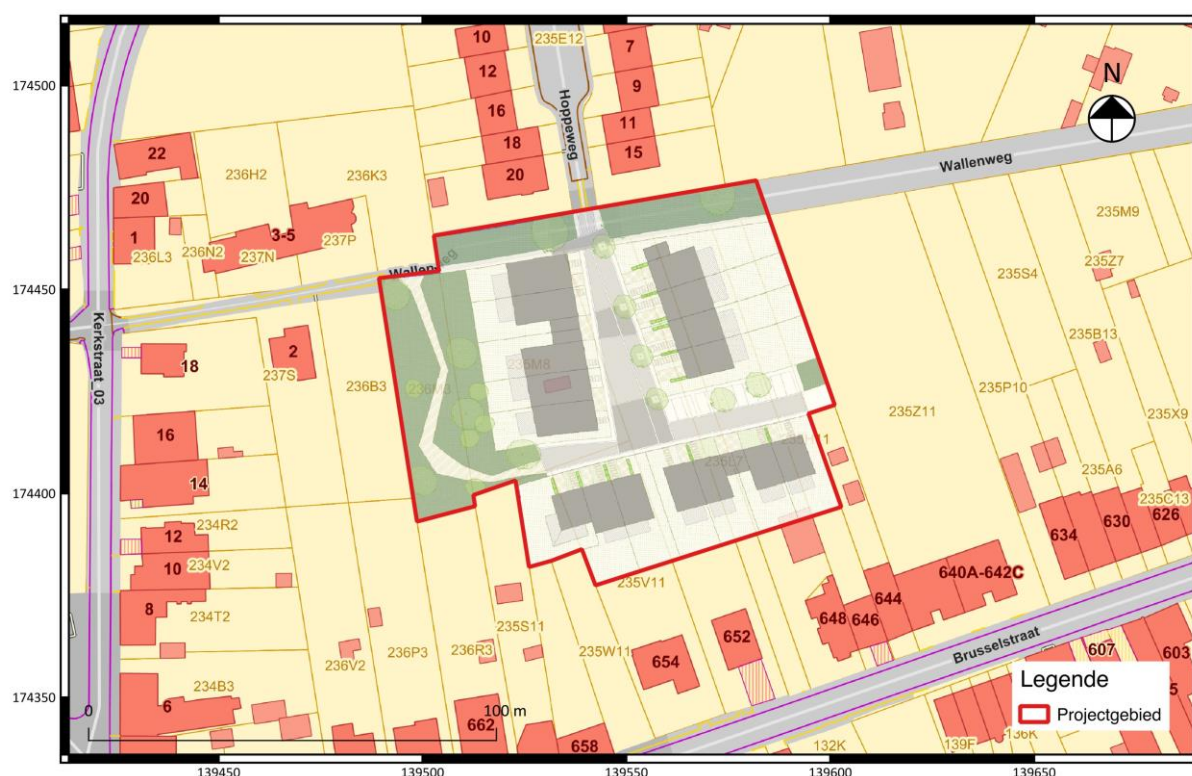
De archeologienota kadert in de aanvraagprocedure voor een verkavelingsvergunning. Binnen het projectgebied, met een grootte van 8020 m², wordt een verkaveling gepland. Het terrein zal worden

³ DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018, 36 (Pvm - IID 6866).

opgedeeld in 16 bouwloten, voorzien voor twaalf halfopen en vier gesloten bebouwingen. De nieuwe gebouwen worden voorzien langs een nieuwe, centrale wegenis. Onder deze nieuwe wegenis wordt de inplanting van alle nutsvoorzieningen en riolering voorzien.

De westelijke en noordelijke zone, aangeduid op het inrichtingsplan in het groen, zullen worden overgedragen aan de gemeente. De westelijke zone staat op de CAI aangeduid als beschermd dorpsgezicht. Hier zullen dan ook geen werken op worden uitgevoerd. Op het verkavelingsplan staat in deze zone een pad aangeduid. Het betreft enkel een gemaaid pad, dus zonder enige bodemingreep. Op de noordelijke zone kunnen er mogelijk wel werken worden uitgevoerd, zoals de aanleg van een wadi om regenwater in op te vangen. Deze twee zones worden, samen met de wegenis, openbaar domein.⁴

Figuur 3: Inplantingsplan van de geplande verkaveling (© Studiebureau Archeologie)⁵

1.3 Archeologische voorkennis en resultaten bureauonderzoek

Het bureauonderzoek concludeert dat aan de hand van de verzamelde historische, cartografische en archeologische gegevens de afwezigheid van een archeologische vindplaats op het terrein niet kon worden aangetoond.⁶ Op basis van de bodemkundige en landschappelijke gegevens is er een zeker potentieel voor het aantreffen van een vindplaats uit alle periodes. Op basis van de meldingen uit de CAI worden vondsten en sporen uit de late middeleeuwen verwacht. De noordwestelijke hoek van het plangebied snijdt mogelijk de gracht van het kasteel van Kapelle aan.

⁴ DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018, 8-9 (Archeologienota – ID 6866).

⁵ Plan aangebracht door opdrachtgever

⁶ DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018, 32 (Archeologienota - IID 6866).

De geplande ontwikkeling heeft tot gevolg dat een eventuele archeologische vindplaats verstoord gaat worden.

2 Proefsleuvenonderzoek

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt	2019-456
Projectcode Onroerend Erfgoed	2020B300
Erkend archeoloog	2017/00195 Niels Jennes
Veldwerkleider	Niels Jennes
Betrokken actoren	Jeroen Adriaensen (archeoloog-assistent)

2.2 Werkwijze en strategie

2.2.1 Algemene bepalingen

Een proefsleuvenonderzoek is bij uitstek de methode om archeologische sporensites te onderzoeken. Hierbij worden transecten doorheen het landschap aangelegd tot op het eerste relevante archeologische niveau.

De algemene bepalingen van een proefsleuvenonderzoek, zoals vastgesteld in de Code van Goede Praktijk, zijn hier van toepassing.⁷

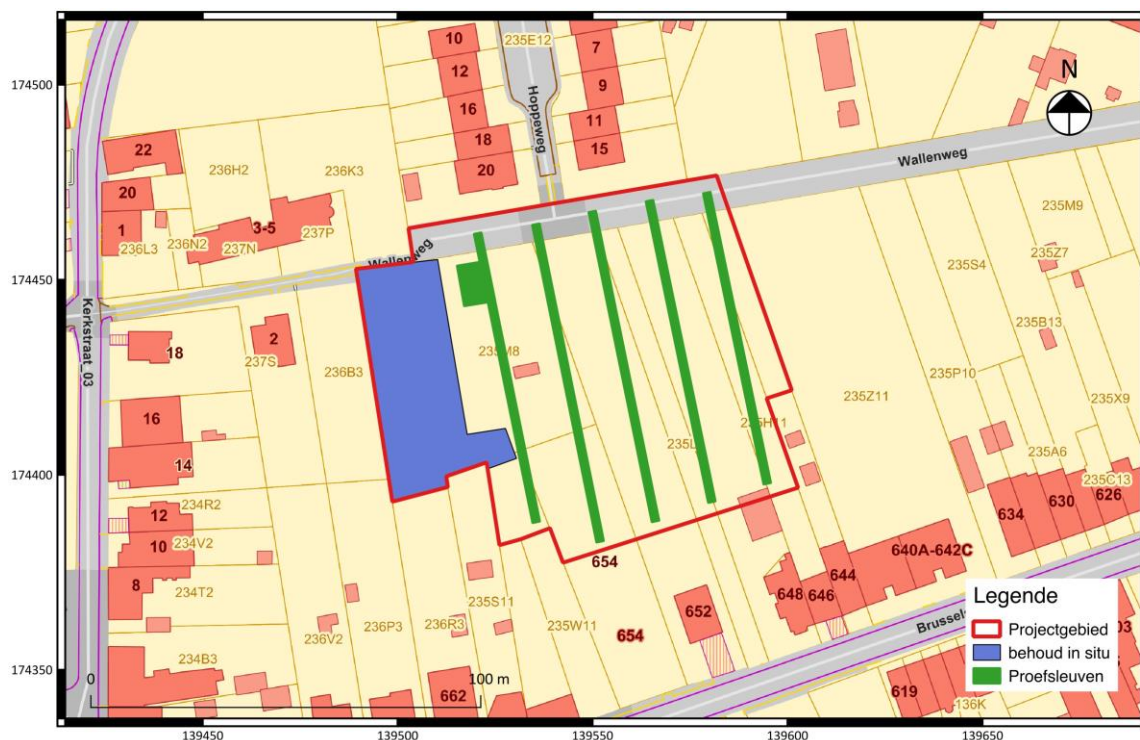
2.2.2 Specifieke methodologie

In het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018: *Archeologienota – Het archeologisch bureauonderzoek aan de Wallenweg te Dilbeek*, Tienen. met ID 6866 en projectcode 2016L263 is volgende methodologie opgenomen:

In totaal worden vijf proefsleuven voorzien in een parallel patroon met een noord-zuidelijke oriëntatie. De sleuven zijn zodanig ingepland dat ze evenwijdig lopen met de langste perceelgrens. Ook staan ze haaks op de muur die op de Ferrariskaart staat aangeduid, zodat het proefsleuvenonderzoek kan controleren of er nog restanten van deze muur bewaard zijn. Omwille van praktische aspecten zoals snelheid en efficiëntie wordt geopteerd voor 2m brede proefsleuven met een tussenafstand die niet meer dan 15 m van middenpunt tot middenpunt bedraagt. Onderzoek uitgevoerd door het Agentschap Onroerend Erfgoed wijst er overigens op dat de resultaten van deze onderzoeksmethode de beste zijn. De sleuven worden aangelegd tot op het eerste archeologisch relevante vlak. De conventioneel aanvaarde dekkingsgraad van 12,5 % wordt conform de CGR opgesplitst in 10 % sleuven en 2,5 % kijkvensters. Er wordt een kijkvenster ingeplant aan de meest westelijke sleuf om te kunnen controleren of de walgracht nog bewaard is gebleven. Bij twijfel dient een dwarsseuf getrokken worden haaks op de mogelijk nog aanwezige walgracht. In een dwarscoupe kan een dergelijk spoor wellicht duidelijker afgelijnd en onderzocht worden. Extra

⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016

kijkvensters kunnen geplaatst worden verspreid over het terrein afhankelijk van de resultaten op het terrein zodat in totaal de dekingsgraad van 12,5 % gehaald wordt. De proefsleuven en eventuele kijkvensters worden uitgegraven met een graafmachine met een tandenloze bak. Kijkvensters worden gebruikt om sporenconcentraties nader te bekijken, maar ook om schijnbaar lege zones te controleren.⁸

Figuur 4: Plangebied op kadasterkaart (GRB) met weergave van de geplande proefsleuven (© Studiebureau Archeologie)⁹

2.2.3 Uitgevoerde methodologie en afwijkingen van de opgestelde methodologie

Het plangebied betrof een open terrein (fig. 5). Er is echter wel afgeweken van het programma van maatregelen. Daarin werd neergeschreven dat in de noordwestelijke hoek van het plangebied een kijkvenster moest worden aangelegd om mogelijk de gracht van het kasteel van Kapelle aan te snijden. Daarin bevond zich net een boom die behouden moest blijven (fig. 7). Rekening houdend met de kruin is het kijkvenster daar verkleind. Dit hoeft echter geen probleem te vormen. In het veld was duidelijk dat de walgracht zich een tiental meter naar het westen bevond. De restanten van de walgracht zijn nog goed te zien in het landschap als een plotse depressie (fig. 6). Ze valt dan ook net in de te behouden zone opgenomen in de archeologienota en het bijhorende programma van maatregelen.

Verder werden er zoals gepland vijf noordoostnoord-zuidwestzuid georiënteerde proefsleuven aangelegd met een breedte van 2 m. inclusief twee kijkvenster, telkens één in werkput 4 en 5, werd een oppervlakte van circa 700 m² onderzocht, goed voor 10,5% van de te onderzoeken oppervlakte (fig. 8). Het plangebied is goed geëvalueerd kunnen worden.

⁸ DE RAYMAEKER, A. e.a. 2018, 40 (Pvm - IID 6866).

⁹ AGIV 2018, Devroe 2017.

Figuur 5: Zicht op het terrein (© J. Verrijckt Bvba).

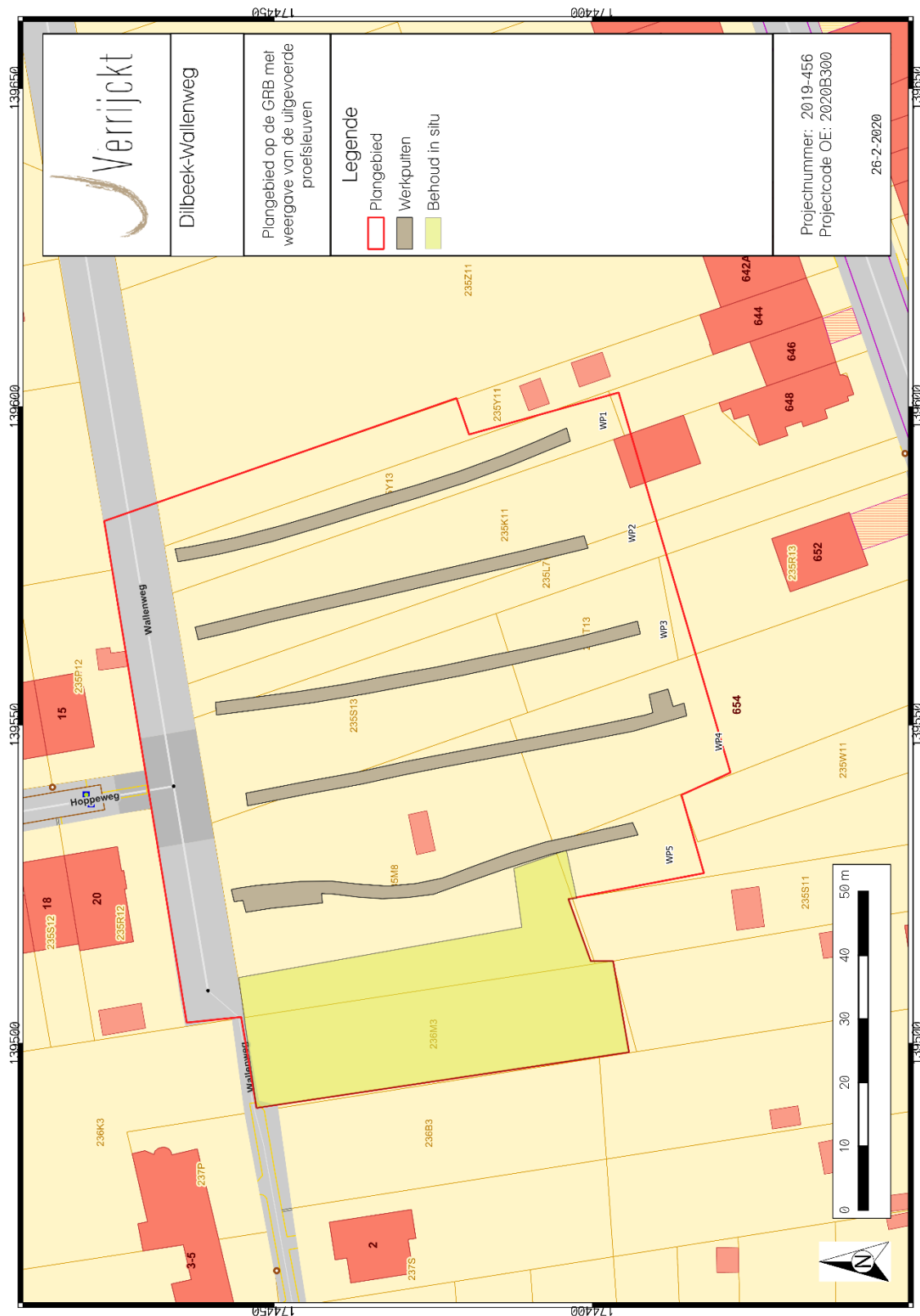

Figuur 6: Zicht op het restant van de walgracht (© J. Verrijckt Bvba).

Figuur 7: Zicht op de behouden boom binnen het geplande kijkvenster (© J. Verrijckt Bvba).

Figuur 8: Uitgevoerde proefsleuven geprojecteerd op de GRB.¹⁰

¹⁰ AGIV 2018d.

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 25 februari 2020. Het onderzoeksteam bestond uit Niels Jennes (erkend archeoloog; veldwerkleider) en Jeroen Adriaensen (archeoloog-assistent). De sleuven werden aangelegd door middel van een kraan op rupsbanden met gladde kraanbak. De teelaarde werd laagsgewijs verdiept tot op het archeologische niveau. Bij het verdiepen van de teelaarde werd elke laag afgespeurd op eventuele vondsten. De sleuven en aangetroffen sporen werden gedocumenteerd door middel van overzichtsfoto's. Verspreid over het terrein werden enkele profielpuiten aangelegd, teneinde een goed beeld te verkrijgen van de aanwezige bodemopbouw. Deze profielen werden gefotografeerd, ingetekend en ingemeten via een XYZ-coördinaat op het maaiveld;

Alle aangelegde sleuven, aangetroffen sporen, profielen en hoogtes werden ingemeten door middel van een GPS. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd indien nodig het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden na veldwerk gedigitaliseerd. Gebruik makend van een GIS-omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

2.3 Assessmentrapport

2.3.1 Landschap en bodemopbouw

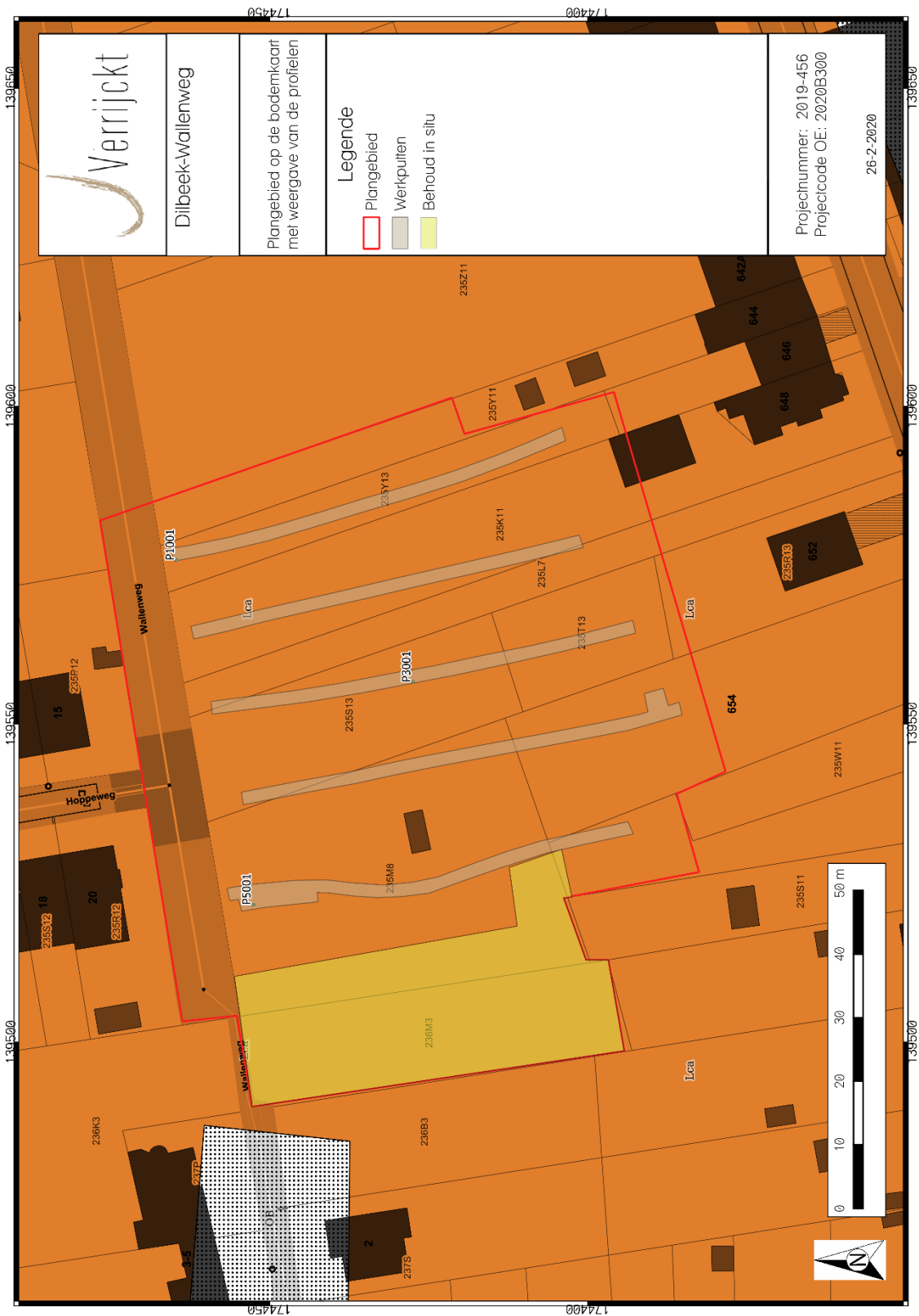
Het plangebied bevindt zich net ten oosten van de dorpskern Sint-Ulriks-Kapelle, Dilbeek. Het is gelegen op de uitloper en flank van een dekzandrug. Het hoogteverloop varieert tussen 52 en 54,5 m +TAW. De vlak- en maaiveldhoogtes zijn terug te vinden op figuur 11 en 12.

Volgens de bodemkaart komt in de onderzoekszone een matig droge zandleembodem voor met Bt-horizont (bodemtype Lca).

Binnen de onderzoekszone werden drie profielen opgeschaafd en geregistreerd (fig 9). De kartering op de bodemkaart kan daarmee bevestigd worden. Binnen het plangebied werd overal zandleem aangetroffen waarbij onder de A-horizont, die overigens uit meerdere fases bestond, een Bt-horizont aangetroffen. Deze werd zandlemige horizont werd gekenmerkt door klei-inspoeling.

Als referentieprofiel wordt profiel P1001 genomen (fig. 10). Deze wordt gekenmerkt door een circa 40 cm dikke humeuze Ahp-horizont. Daaronder bevond zich een circa 36 cm dikke bruine laag waarin stukjes bouwmetaal vevat zaten. Het betreft eveneens een A-horizont, een bouwvoor. Daaronder werd lichtbruine zandleem aangetroffen dat werd gekenmerkt door klei-inspoeling. De top van deze laag betreft het archeologisch relevante niveau.

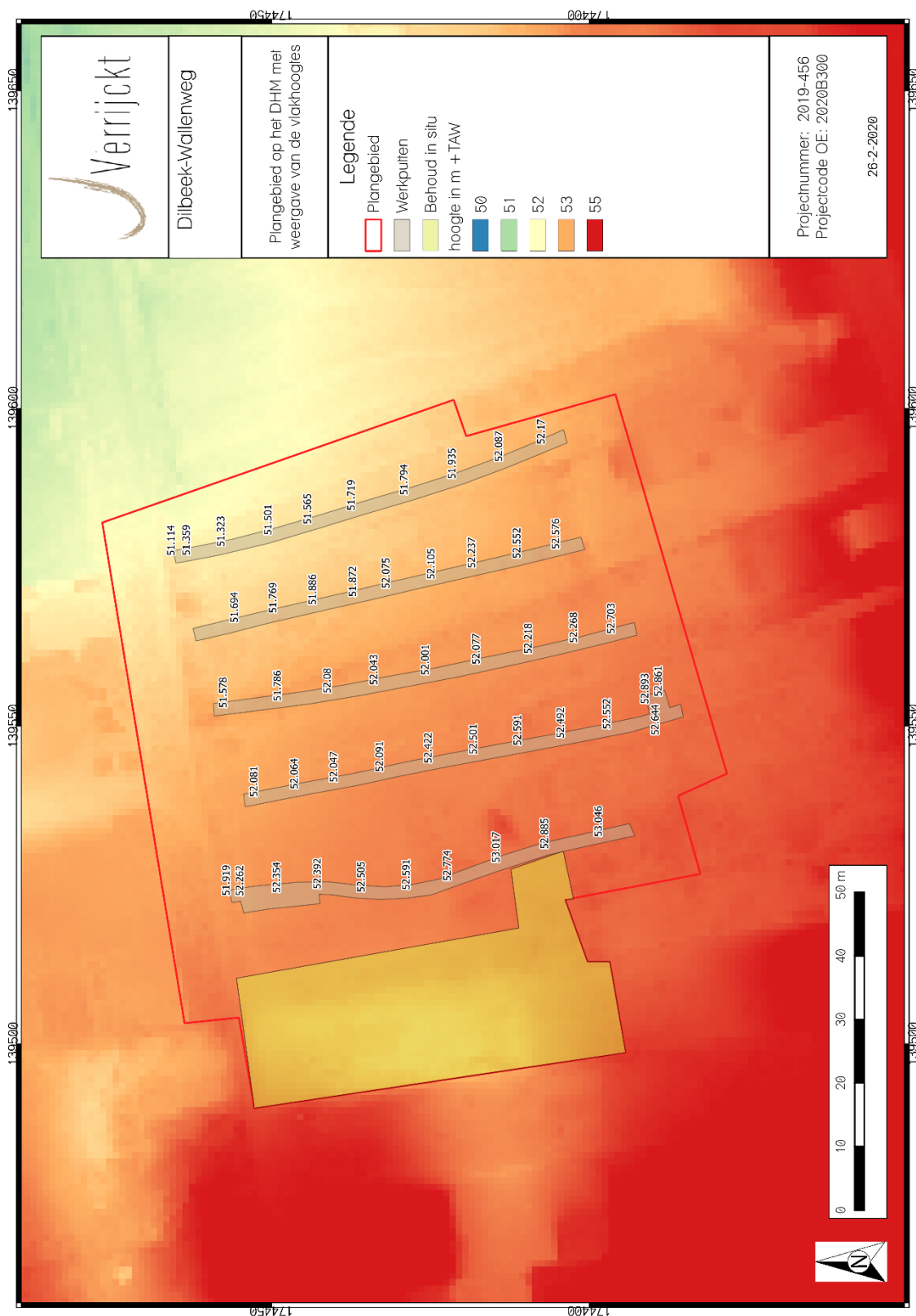

Figuur 9: Plangebied op de bodemkaart met weergave van de opgeschaafde profielen¹¹

¹¹ DOV VLAANDEREN 2018.

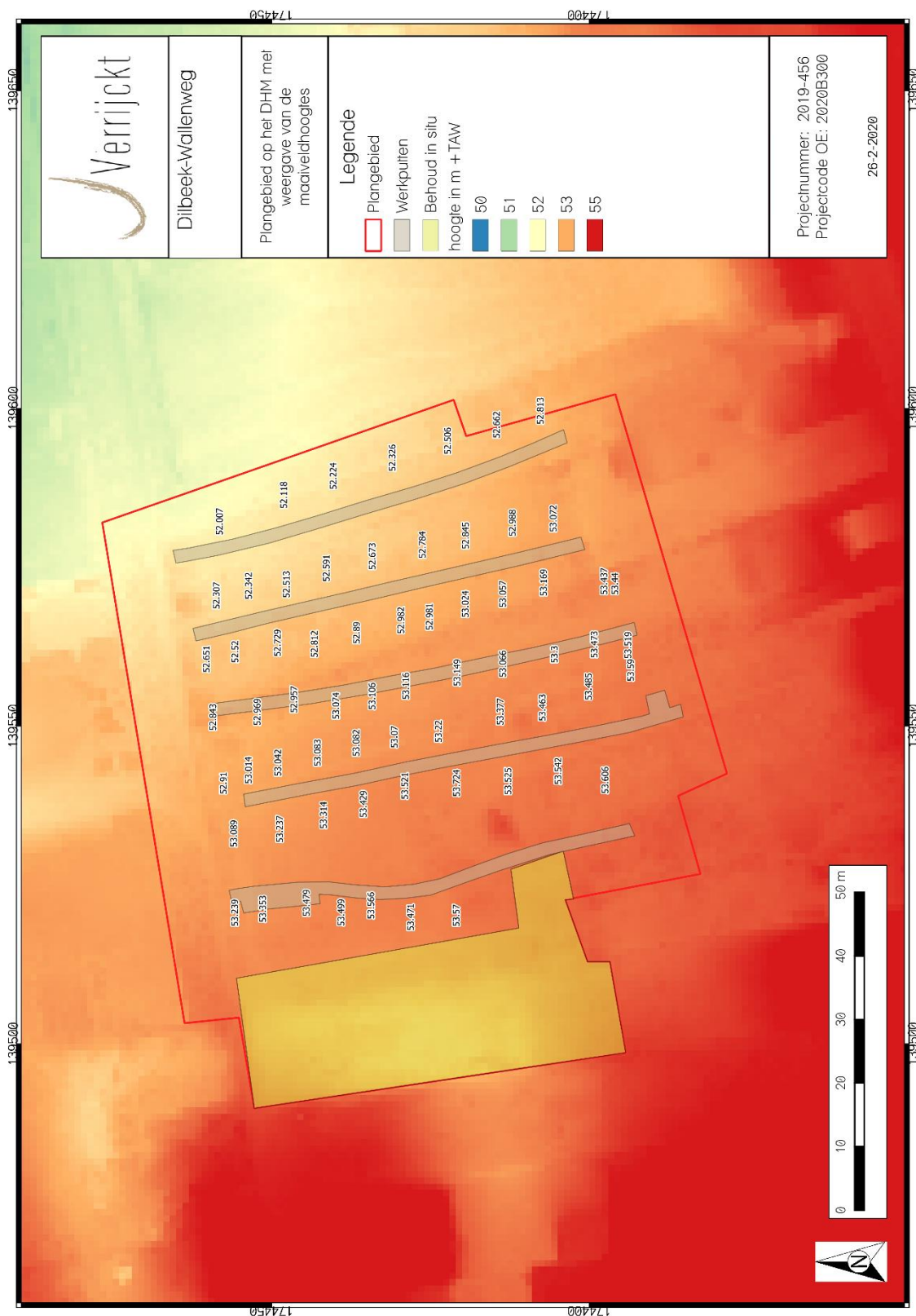

Figuur 10: Referentieprofiel 1001.

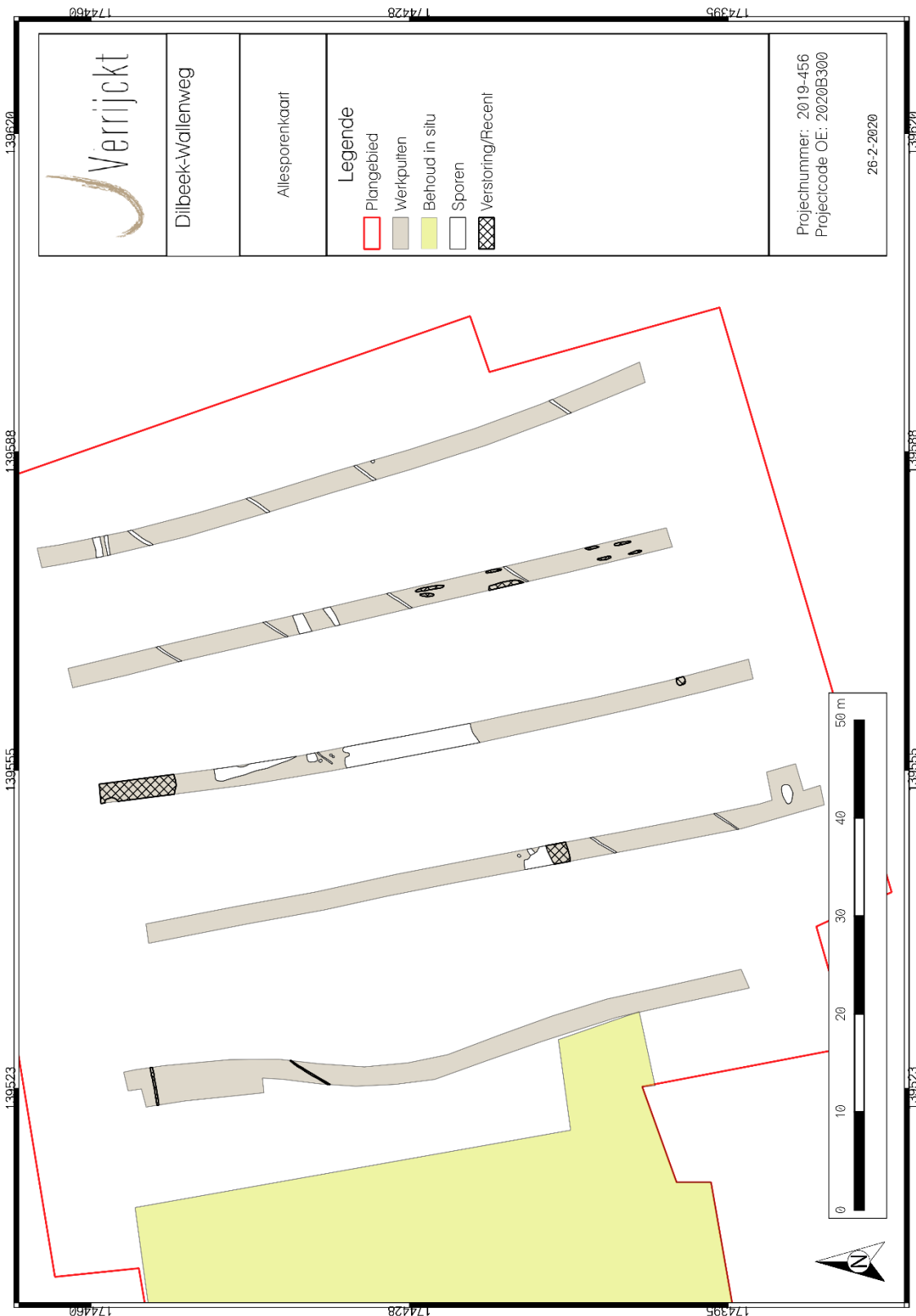
Figuur 11: Onderzoekzone met aanduiding van de vlakhoogtemetingen in m +TAW.¹²

¹² AGIV 2018b.

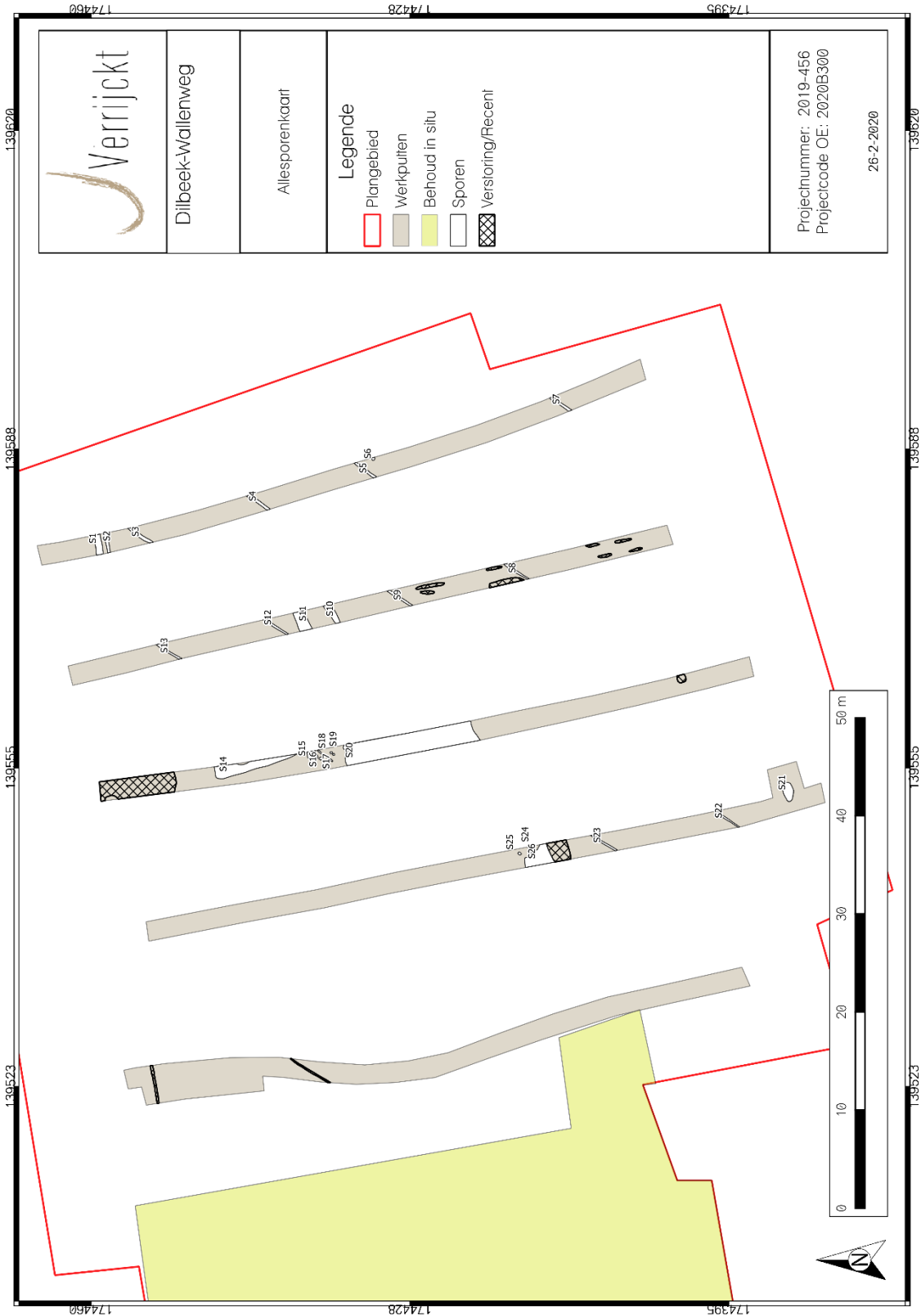
Figuur 12: Onderzoekszone met aanduiding van de maaiveldhoogtes in m +TAW.¹³

¹³ AGIV 2018b.

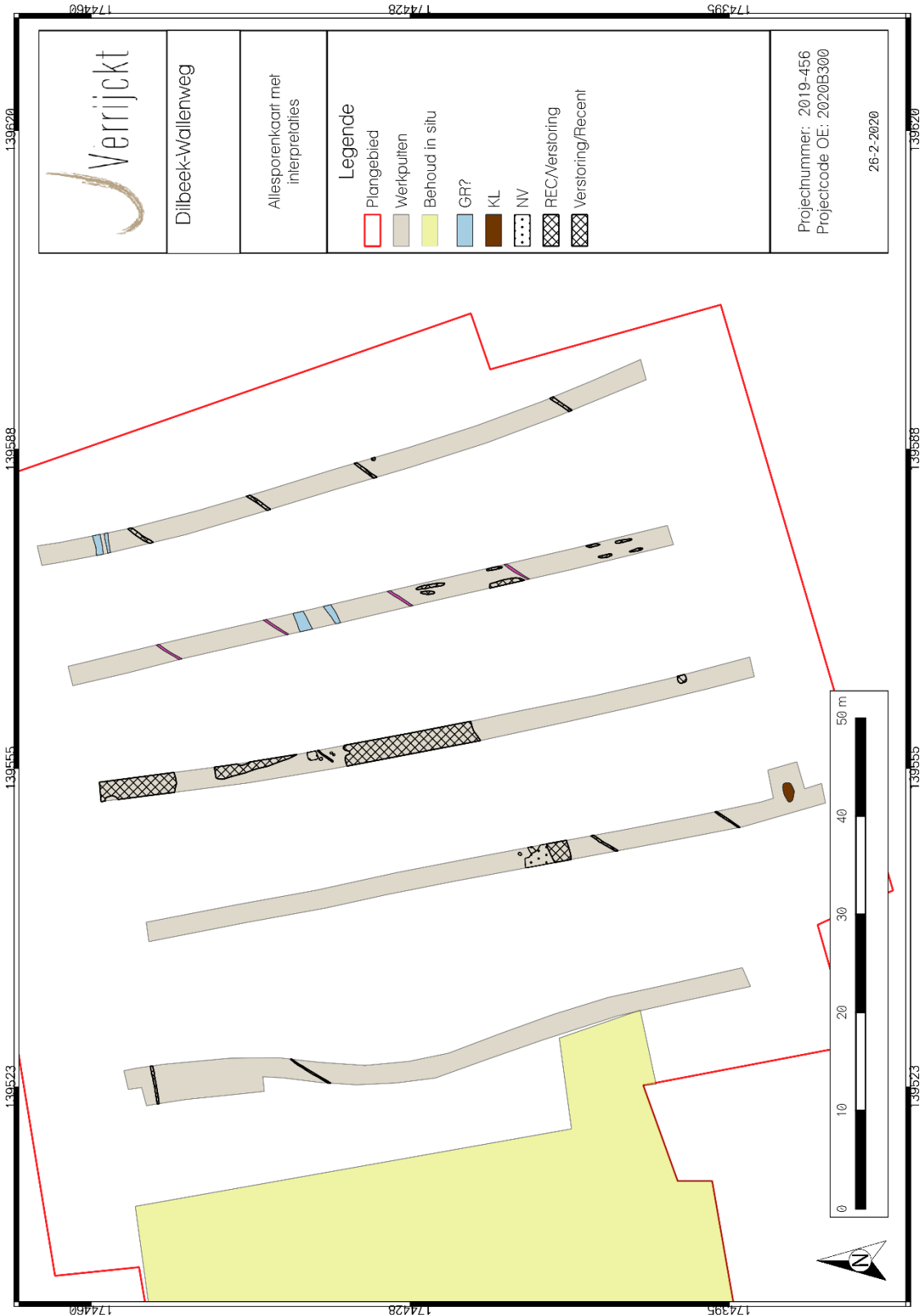

Figuur 13: Blanco allesporenkaart.

Figuur 14: Allesporenkaart met spoornummers.

Figuur 15: Allesporenkaart met interpretaties.

2.3.2 Sporen en structuren

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden 26 spoornummers uitgedeeld (fig. 13 t/m 15) . Het vlak werd aangelegd op een diepte tussen 51,3 en 53 m +TAW. Binnen het terrein werden voornamelijk noordoost-zuidwest georiënteerde drainages (uit aardewerk) aangetroffen. Verder werden nog een aantal verstoringen aangetroffen. De verstoring in het noorden van werkput 3 bestond voornamelijk uit bouwafval. Een scherfje steengoed met blauwe kobaltverf wijst op een datering vanaf de late 16^e eeuw, maar dateert gezien het aantreffen van industrieel wit aardewerk in een kuil waarschijnlijk eerder in de periode vanaf de 18^e eeuw.¹⁴ In die periode was het plangebied in gebruik als tuinzone bij het kasteel van Kapelle.

Figuur 16: Verstoring in het noorden van werkput 3.

¹⁴ BARTELS 1999.

Verder werden ook enkele natuurlijke verkleuringen aangetroffen. Binnen het plangebied hebben voordien bomen gestaan die duidelijk de bodem lokaal hebben uitgedroogd. De zandleem was hier bijzonder hard en beigig, tegenover andere locaties waar de bodem bijvoorbeeld wel goed te schaven was en eerder grijsbruin was. Op de plaatsen waar het vocht niet was opgenomen leken dan sporen zichtbaar te zijn. Deze sporen waren duidelijk van natuurlijke oorsprong.

Tot slot werd er ook één kuil aangetroffen, S21, in zuiden van werkput 4. In het vlak mat ze 2 bij 1 m en had ze een bruingrijze kleur. In coupe had ze een wat onregelmatige vorm van maximaal 60 cm diep. Vulling 1 had een bruingrijze kleur, vulling 2 een grijze. Tijdens het couperen werd een scherf in industrieel wit aardewerk aangetroffen dat aan de buitenzijde duidelijk craquelé vertoonde. De scherf dateert het spoor in de 18 of 19e eeuw.

Figuur 17: Vlakfoto en coupefoto van kuil S21.

Er werden verder geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of artisanale activiteiten aangetroffen.

2.3.3 Vondsten en stalen

Er werden twee vondsten aangetroffen:

Vondstnummer 1: een scherfje in steengoed met blauwe kobaltverf (Westerwaldproductie) aangetroffen in de verstoring in het noorden van werkput 3.

Vondstnummer 2: een scherf in industrieel wit aardewerk waarvan het oppervlakte gecraqueleerd is. Ze werd aangetroffen tijdens de coupe van kuil S21.

2.4 Besluit

2.4.1 Datering en interpretatie

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn antropogene sporen aangetroffen die voornamelijk terug te brengen zijn tot de afwatering van het terrein. Verder werden verschillende verstoringen en één kuil uit de nieuwe, nieuwste of eigen tijd aangetroffen. De verwachte gracht van het kasteel van Kapelle werd in de sleuven niet gezien. Wel is duidelijk dat ze 10 m naar het westen gelegen is, daar ze in het landschap nog herkend kan worden. Ze valt binnen de aangeduide zone 'behoud in situ'.

2.4.2 Verklaring ontbreken archeologisch ensemble en confrontatie resultaten eerder vooronderzoek

Op basis van het bureauonderzoek kon niet met zekerheid de afwezigheid van een archeologische vindplaats geïdentificeerd worden. Er werd echter op basis van de locatie een zekere verwachting gegeven voor het aantreffen van een archeologische vindplaats. Het sleuvenonderzoek heeft uitgewezen dat een archeologische vindplaats echter niet aanwezig is. De gracht van het kasteel van Kapelle werd niet gevat in de sleuven, maar is duidelijk nog zichtbaar in het landschap, zo'n 10 m ten westen van de sleuven. Ze valt binnen de zone van 'behoud in situ'. Binnen het terrein werden wel verstoringen en drainagebuizen aangetroffen. Indien archeologie aanwezig zou geweest zijn, zouden vergravingen en landbouwactiviteiten een site eventueel kunnen hebben vernield. Echter werden geen vondsten gedaan die wijzen op de aanwezigheid van een site en lijkt de verklaring te zijn dat er binnen het plangebied gewoonweg geen bewoning is geweest.

2.4.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Wallenweg, Sint-Ulriks-Kapelle, Dilbeek leverde geen archeologische relevante sporen op. Hierdoor is er geen kenniswinst te behalen en is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

2.4.4 Beantwoording onderzoeksvragen

- *Welke zijn de waargenomen bodemhorizonten (beschrijving en duiding)?*
Het referentieprofiel P1001 toonde drie horizonten: een Ahp-horizont, een A-horizont en een Bt-horizont.
- *In hoeverre is de bodemopbouw intact?*
De bodem is afhankelijk van de locatie nog vrij intact. Ter hoogte van de verstoringen wordt verwacht dat tot dieper in de Bt-horizont verstoord is geweest. Op locaties waar geen verstoringen werden teruggevonden is een verwachte bodemopbouw aangetroffen.
- *Op welke diepte(s) bevind(e)t(n) zich het archeologisch vlak?*
Het archeologisch vlak werd aangetroffen op een diepte van circa 51,3 tot 53 m + TAW.
- *Zijn er tekenen van erosie?*
Er werden geen tekenen van erosie gezien.
- *Wat is de relatie tot de bodem en de eventuele archeologische sporen?*
De sporen werden aangetroffen in de Bt-horizont, onder de bouwvoor. Vergravingen en landbouwactiviteiten hebben eventuele sporen vernield. Hoewel, er zijn geen vondsten gedaan die een archeologische vindplaats doen vermoeden. Hierbij kan geconcludeerd worden dat bewoning of een funeraire of artisanale site binnen het plangebied afwezig is.
- *Zijn er archeologische sporen en/of vondstenconcentraties aanwezig binnen de grenzen van het vergunningsgebied en zo ja, wat is de afbakening hiervan in ruimte en tijd?*
Er werden geen archeologisch relevante sporen of vondsten gedaan. Het enige relevante spoor is een kuil waarin industrieel aardewerk werd aangetroffen. Ze dateert op haar vroegst vanaf de 18^e eeuw.
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
Niet van toepassing. Een relatief jonge kuil was bewaard tot een diepte van 60 cm.
- *Wat is de aard en datering van de aanwezige archeologische sporen?*
Niet van toepassing. Zie vraag hierboven.
- *Naar welke activiteit of soort site verwijzen de sporen?*
Het terrein werd gebruikt voor landbouwdoeleinden. Voordien betrof een gebied behorend aan het kasteel van Kapelle.
- *Zijn er sporen uit één of meerdere periodes aanwezig?*
Er werd één kuil aangetroffen die op haar vroegst te dateren is vanaf de 18e eeuw.
- *Is verder archeologisch onderzoek nodig? Zo ja, welke zones komen in aanmerking voor vervolgonderzoek?*
Er is geen vervolgonderzoek nodig.
- *Waar ligt/lag de hoogste grondwaterspiegel?*
De grondwaterspiegel is te situeren op een hoogte van circa 51 m +TAW.
- *Werd de gracht van het kasteel van Kapelle aangesneden?*

Deze gracht werd niet aangesneden. Op het terrein is het verloop van de gracht wel nog duidelijk als een depressie in het landschap zichtbaar. Ze ligt ter hoogte van de zone die is aangeduid onder 'behoud in situ'.

- *Zijn er nog restanten van de muur, die zichtbaar is op de Ferrariskaart, bewaard? Kan er een functie afgeleid worden? Zijn er sporen bewaard die wijzen op de tuinindeling zoals afgebeeld op de Ferrariskaart?*

Van de zogenaamde tuinzone werd niks teruggevonden (fig. 18). Vermoedelijk hebben latere landbouwactiviteiten en vergravingen, o.a. dump van bouw materiaal, het terrein onleesbaar gemaakt.

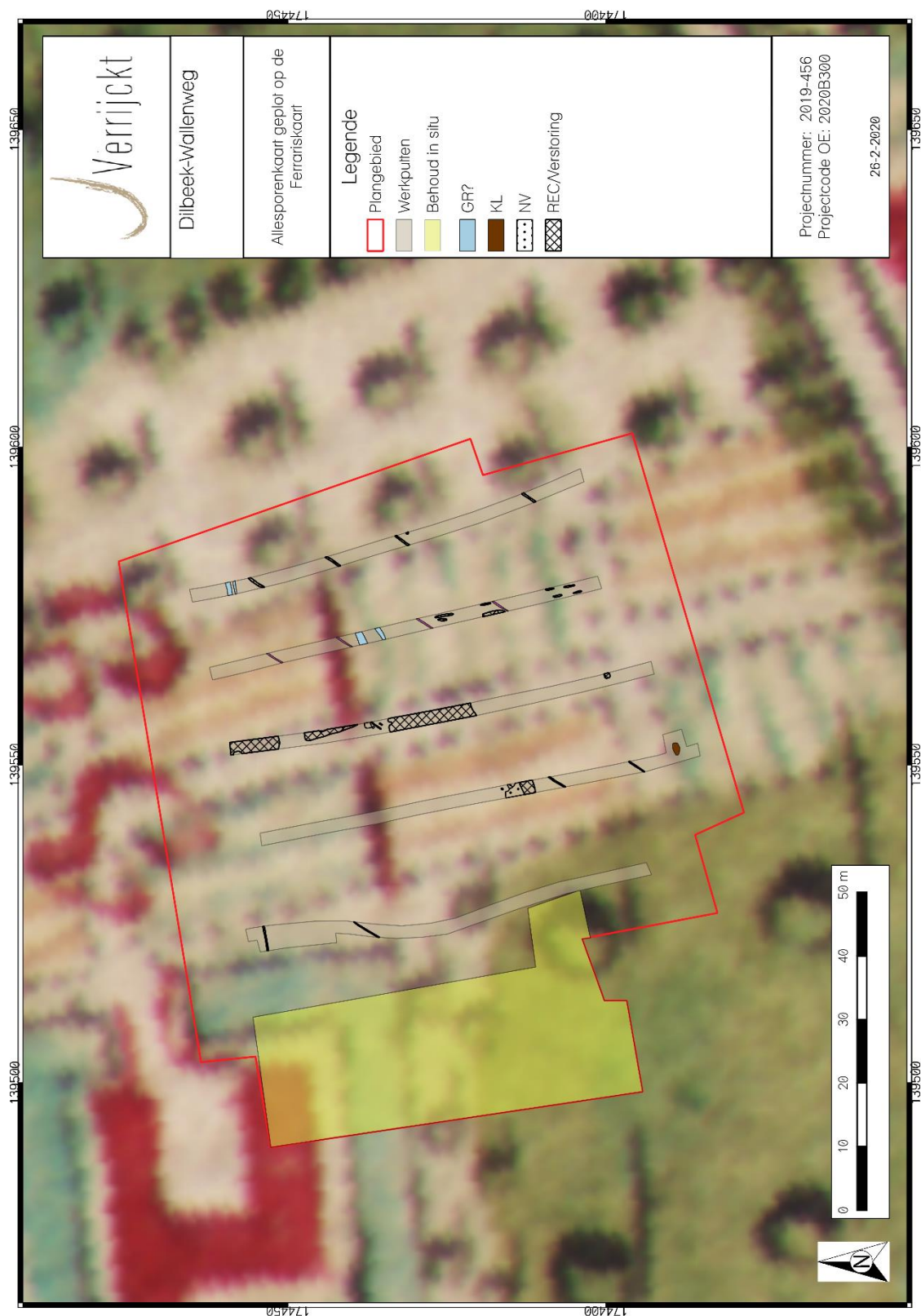
- *Zijn er, ondanks de lagere verwachting voor sporensites vanaf de Late-Middeleeuwen, toch resten uit deze periode aangetroffen?*

Nee, er zijn geen sporen uit de late middeleeuwen aangetroffen.

2.4.5 Samenvatting

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd aangelegd in de Bt-horizont. Hierin werden voornamelijk recente sporen van drainagebuizen aangetroffen. Verder werden ook enkele vergravingen met bouw materiaal aangetroffen. Een scherf Westerwaldsteengoed dateert deze in vermoedelijk de 17de, 18e of 19e eeuw. Tot slot werd nog één kuil teruggevonden waar tijdens het couperen een scherf in industrieel wit aardewerk werd aangetroffen. Het dateert de kuil in de 18e-19e eeuw. Van de inrichting als tuin behorend tot het kasteel van Kapelle werd niets teruggevonden. Ook van de gracht rondom het kasteel werd niets teruggevonden. Wel was ze duidelijk nog in het landschap zichtbaar en bevindt ze zich onder de zone die in de archeologienota werd aangeduid onder 'behoud in situ'.

Figuur 18: Allesporenkaart geplot op de Ferrariskaart.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Inplantingsplan van de geplande verkaveling (© Studiebureau Archeologie)	5
Figuur 4: Plangebied op kadasterkaart (GRB) met weergave van de geplande proefsleuven (© Studiebureau Archeologie)	8
Figuur 5: Zicht op het terrein (© J. Verrijckt Bvba).	9
Figuur 6: Zicht op het restant van de walgracht (© J. Verrijckt Bvba).	9
Figuur 7: Zicht op de behouden boom binnen het geplande kijkvenster(© J. Verrijckt Bvba).	10
Figuur 8: Uitgevoerde proefsleuven geprojecteerd op de GRB.	11
Figuur 9: Plangebied op de bodemkaart met weergave van de opgeschaafde profielen	13
Figuur 10: Referentieprofiel 1001.	14
Figuur 11: Onderzoekszone met aanduiding van de vlakhoogtemetingen in m +TAW.	15
Figuur 12: Onderzoekszone met aanduiding van de maaiveldhoogtes in m +TAW.	16
Figuur 13: Blanco allesporenkaart.....	17
Figuur 14: Allesporenkaart met spoornummers.	18
Figuur 15: Allesporenkaart met interpretaties.	19
Figuur 16: Verstoring in het noorden van werkput 3.	20
Figuur 17: Vlakfoto en coupefoto van kuil S21.	21
Figuur 18: Allesporenkaart geplot op de Ferrariskaart.	25

4 Plannenlijst

Plannenlijst Dilbeek, Wallenweg	Projectcode proefsleuvenonderzoek 2020B300
Plannummer	Figuur 1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op topografische kaart.
Aanmaakschaal	1:5.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 2
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op het GRB (kadasterkaart)
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 3
Type plan	Verkavelingsplan
Onderwerp plan	Verkavelingsplan
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 4
Type plan	GRB
Onderwerp plan	Plangebied en geplande proefsleuven
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 5 t/m 7
Type plan	Overzichtsfoto's
Onderwerp plan	Foto's van het plangebied
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25-2-20
Plannummer	Figuur 8
Type plan	GRB
Onderwerp plan	Plangebied en uitgevoerde sleuven
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 9
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Plangebied en profielen op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20

Plannummer	Figuur 10
Type plan	Profieffoto
Onderwerp plan	Referentieprofiel P1001
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25-2-20
Plannummer	Figuur 11
Type plan	DHM II
Onderwerp plan	Vlakhoogtes geplot op het DHM
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 12
Type plan	DHM II
Onderwerp plan	Maaiveldhoogtes geplot op het DHM
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 13 t/m 15
Type plan	Allesporenkaarten
Onderwerp plan	Allesporenkaarten
Aanmaakschaal	1:325
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	26-2-20
Plannummer	Figuur 16
Type plan	Vlakfoto
Onderwerp plan	Verstoring in het noorden van werkput 3
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25-2-20
Plannummer	Figuur 17
Type plan	Vlak- en coupefoto
Onderwerp plan	S21
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25-2-20
Plannummer	Figuur 18
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Sporen geplot op de Ferrariskaart
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	25-2-20

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2018d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

BARTELS, M., 1999: *Steden in Scherven*. Amersfoort.

DE RAYMAEKER, A. & S. CLAESSENS, 2018: *Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Wallenwegte Dilbeek*, Studiebureau Archeologie.

e.a. 2018: *Archeologienota – Het archeologisch bureauonderzoek aan de Wallenweg te Dilbeek*, Tienen. met ID 6866 en projectcode 2016L263.

DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEPUNT, 2018f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

6 Bijlagen

Sporenlijst
Fotolijst
Tekeninglijst